

Kommuneplanen 2013 – 2030
Planprogram – Høringsdokument
for
kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

INNHOOLD

1	Om kommuneplanen.....	3
1.1	Ny plan- og bygningslov	3
1.2	Bærum kommunes planstrategi 2012	3
1.3	Planprogrammet.....	4
1.4	Høring av forslag til ny kommuneplan	4
1.5	Gjeldende kommuneplan	4
1.6	Behov for revisjon – formålet med kommuneplanen	5
1.7	Rammer og forutsetninger for revisjonsarbeidet	5
1.8	Faser.....	5
1.9	Leseveiledning for kap 2 Samfunnsdelen og kap 3 Arealdelen	6
2	Kommuneplanens samfunnsdel	7
2.1	Tema: Befolkningsvekst og boligpolitikk	7
2.1.1	Kommunens befolkningsvekst.....	7
2.1.2	Vekst og kommuneøkonomi.....	8
2.2	Tema: Levekårsforskjeller og nærmiljøkvaliteter	9
2.2.1	Levekårsforskjeller	9
2.2.2	Nærmiljøkvaliteter.....	9
2.3	Tema: Kommunal utviklingskultur.....	10
2.3.1	Bruke innbyggernes ressurser.....	10
2.3.2	Forenkling av rutiner og arbeidsprosesser	11
2.3.3	Tilrettelegging for utvikling	11
3	Kommuneplanens arealdel.....	13
3.1	Innledning	13
3.1.1	Konsekvensutredning	13
3.2	Tema: Regionalt samarbeid	13
3.3	Tema: Konsekvenser av samfunnsdelen.....	14
3.3.1	Fremtidig boligbygging i Bærum	14
3.3.2	Senter- og næringsutvikling.....	15
3.3.3	Sosial infrastruktur.....	15
3.3.4	Teknisk infrastruktur	16
3.3.5	Samferdsel	17
3.3.6	Grønnstruktur, rekreasjon og idrett.....	18
3.3.7	Klima og miljø.....	18
3.4	Tema: Tilpasning til nytt lovverk	19
3.5	Tema: Vurdering av detaljeringsgrad - arealdelen som styringsverktøy.....	20
4	Medvirkning	21
4.1	Krav til aktiv medvirkning.....	21
4.1.1	Formelle prosedyrekrav knyttet til kommuneplanen	21
4.1.2	Regionalt planforum	21
4.2	Medvirkningsmetoder.....	22
4.3	Forslag til opplegg for medvirkning	22
4.3.1	Planprogram.....	22
4.3.2	Planfasen.....	22
4.4	Høring	23
4.5	Informasjon.....	23
5.	Framdrift	24

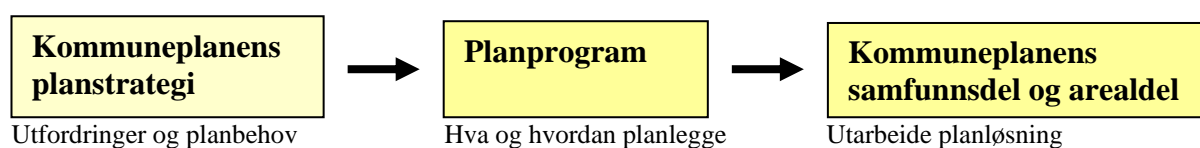
1 Om kommuneplanen

1.1 Ny plan- og bygningslov

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte viktige mål og oppgaver i kommunen. Planen bør ha en langsiktig forutsigbarhet som kan gi en oversiktlig og ønsket samfunnsutvikling.

Plandelen i den nye plan- og bygningsloven, som trådte i kraft 01.07.09, inneholder nye bestemmelser som kommunen må forholde seg til i sitt planarbeid. § 10-1 sier at kommunestyret minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, skal utarbeide og vedta en kommunal planstrategi. Kommunestyret skal ta stilling til om gjeldende kommuneplan eller deler av denne skal revideres, eller om planen skal videreføres uten endringer.

Kommuneplanprosessen kan deles i tre delprosesser:

Kommuneplanens samfunnsdel skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel gjelder i sin helhet fra kommunestyrets vedtak inntil annet vedtak blir fattet, dersom ikke planen, eller deler av denne skal behandles av departementet grunnet innsigelser til planen.

1.2 Bærum kommunes planstrategi 2012

Kommunal planstrategi 2012 ble behandlet i formannskapet 5. mai 2012. Følgende vedtak ble fattet:

Forslag til vedtak:

1. Kommunal planstrategi vedtas.
2. Kommuneplanen rulleres i sin helhet.
3. Samfunnsdelen skal fokusere på følgende tema:
 - a. Befolkningsvekst og boligpolitikk
 - b. Levekårsforskjeller og nærmiljøkvaliteter
 - c. Kommunal utviklingskultur
4. Arealdelen skal fokusere følgende områder:
 - a. Tilpasning til nytt lovverk
 - b. Vurdering av detaljeringsgrad
 - c. Konsekvens av ny samfunnsdel
 - d. Regionalt samarbeid
5. Planoversikten legges til grunn for kommunens planarbeid.

I tillegg til kommunestyrets vedtak videreføres under samfunnsdelen temaet ”Sammen for barn og unge”. Handlingsplanen vil bli rullert i 2014.

Et grunnlagsdokument ble utarbeidet som vedlegg til kommunens planstrategi. Dokumentet redegjør for kommunens status, utviklingstrekk, trender og utfordringer og er et viktig bidrag i det videre planleggingsarbeidet.

1.3 Planprogrammet

Planprogrammet skal legges til grunn for gjennomføring av kommuneplanarbeidet. Det skal redegjøres for formålet med det kommende planarbeid, hvilke tema som skal ha prioritet, utredningsbehov, hvordan arbeidet skal gjennomføres med tilhørende høringsfrister og medvirkningsprosesser.

I samsvar med lov om planlegging og byggesaksbehandling skal forslag til planprogram sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet. Frist for å gi uttalelse er satt til 6 uker. Etter høring skal Planprogrammet fastsettes av formannskapet og kommunestyret.

1.4 Høring av forslag til ny kommuneplan

Rådmannen vil etter vedtak av planprogrammet igangsette revisjonen av kommuneplanen. Forslag til en revidert kommuneplan kunngjøres, sendes ut på høring og legges ut til offentlig ettersyn. Etter høring skal revidert kommuneplan fastsettes av formannskapet og kommunestyret.

1.5 Gjeldende kommuneplan

Samfunnsdelen

Kommuneplanens samfunnsdel ble rullert i full bredde og vedtatt i kommunestyret 19. mai 1999 for perioden 1999 - 2015. Kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2006 – 2012 ble vedtatt 20.06.2007. To tema var gjenstand for siste rullering: ”Ungdommens oppvekstvilkår” og ”Kommunens muligheter i regionalt samarbeid”.

Fokus har i hovedsak vært rettet mot temaet ”Ungdommens oppvekstvilkår” som har gitt føringer for egen handlingsplan og de årlige handlingsprogrammene.

Temaet ”Kommunens muligheter i regionalt samarbeid” var av politisk interesse i forbindelse med regjeringens beslutning om en forvaltningsreform der fylkeskommunene skulle erstattes av større regioner. Reformen ville medføre ny oppgavefordeling mellom stat, fylke og kommune. I lys av den bebudede reformen ble det dannet nye samarbeidsallianser og samarbeidsregioner mellom kommunene for å møte den nye reformen. Reformen ble ikke gjennomført, fylkeskommunene ble ikke erstattet av nye regioner og temaets interesse ble vesentlig dempet. Et videre samarbeid innen Vestregionen ble vektlagt.

Hovedtrekk som foreslås videreført fra kommuneplanens samfunnsdel

- Tema ”Ungdommens oppvekstvilkår” har senere blitt omtalt som ”Sammen for barn og unge”. Temaet videreføres som et fokusområde og handlingsplanen vil bli rullert.

Arealdelen

Kommuneplanens arealdel 2010 – 2020 ble endelig vedtatt 24. mars 2010. Utbyggingsretningene Fornebu og Sandvika mot Vøyenenga ligger fast. Det ble vedtatt bestemmelser som begrenser boligfortetting i uregulerte områder. Måltall for boligbygging ble satt til 450 boliger pr. år. Over 700 da utbyggingsarealer ble vedtatt tilbakeført til LNF (landbruks-, natur- og friluftsområder). Transformasjon av industriområdet Fossum til bolig og næring ble vedtatt. Flere planer, deriblant utarbeidelse av en senteranalyse, ble vedtatt utarbeidet, og vil gi føringer for denne rulleringen av kommuneplanens arealdel.

Hovedtrekk som videreføres fra kommuneplanens arealdel

- Utbyggingsretningene Fornebu, og Sandvika mot Vøyenenga, samt på sikt utbygging av Avtjernaområdet, står fast. Sikre en utvikling av gode bomiljøer, med grønne strukturer, forbindelse mot sjø, elvedrag og marka, sykkelveier og balansert senterutvikling.

1.6 Behov for revisjon – formålet med kommuneplanen

Gjeldende kommuneplan er ikke utarbeidet etter gjeldende lovverk. En revisjon av planen må utarbeides i samsvar med nytt, gjeldende lovverk. For areadelen betyr dette endringer i plankartene, bestemmelsene og retningslinjene.

Det er over ti år siden kommuneplanens samfunnsdel ble rullert i sin helhet og en ny gjennomgang anses nødvendig. Kommunestyrets vedtak om planstrategi innebærer at det skal utarbeides en ny samfunnsdel. Kommuneplanens samfunnsdel vil ha 4 prioriterte satsningsområder for planperioden.

I planstrategien inngår også en planoversikt. Planoversikten omfatter planer og meldinger som kan ha både økonomiske, sosiale og fysiske elementer i seg, og som berører tjenestetilbudet. De planer og meldinger som er med i oversikten, skal være strategiske dokumenter. Planoversikten ivaretar planbehovene for de enkelte tjenesteområdene. Enkelte tjenesteområder har nylig vedtatt en melding som viser prioriteringer og gir strategiske føringer for tjenesten. Andre har behov for en rullering med nye føringer og er foreslått plassert i de kommende årene. Risiko- og sårbarhetsanalyse som legger føringer for kommunens beredskapsarbeid er vedtatt i 2012. Rådmannen legger opp til en lett rullering av planoversikten årlig og en tyngre rullering i forbindelse med ny planstrategi om 4 år.

Kommuneplanens arealdel skal vise sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk. Evaluering av gjeldende kommuneplan viser behov for utredninger relatert både til arealdisponeringer og bestemmelser til kommuneplanen som styringsverktøy. Dette gjelder spesielt hvorledes kommunen skal møte den forventede høye befolkningsveksten ved alternative lokaliseringer av boligbyggingen, omfang av boligbyggingen og de samfunnsmessige og økonomiske konsekvensene for kommunen.

1.7 Rammer og forutsetninger for revisjonsarbeidet

Tidsperspektiv

Tidshorisonten er satt fram til 2030. Dette samsvarer bra med tidshorisonten for gjennomføring av samferdselsprosjekter finansiert gjennom Oslopakke 3 som har tidshorisont fram til 2032. Oslopakke 3 vil få sin endelige form ved behandlingen av nasjonal transportplan sommeren 2013. Avklaringene på samferdselsprosjektene er vesentlig både av hensyn til samfunnsutviklingen og arealdisponeringen i den foreslåtte kommuneplanperioden. Oslo kommune har fastsatt sin tidshorisont for revisjon av kommuneplanen fra 2013 til 2030, og Asker har fastsatt sin fra 2013 til 2025.

Overordnede føringer

Nasjonale og regionale føringer setter betingelser eller gir retningslinjer for planarbeidet.

Prosess

Det vil bli gjennomført medvirkningsprosesser som tilpasses de prioriterte tema som kommuneplanen skal omhandle. Medvirkningsprosessene kan omfatte politisk virksomhet, befolkningens medvirkning og åpne møter.

1.8 Faser

Det videre arbeidet med kommuneplanen kan deles inn i følgende faser:

1. Kartleggings- og utredningsfasen – som innebærer at det lages ett eller flere utfordringsdokument innen de områder som skal fokuseres i kommuneplanen
2. Strategifase – i denne fasen innhentes synspunkter på valg av strategier, herunder vekststrategier og utbyggingskonsepter.
3. Høring – skal gi alle mulighet til å komme med synspunkter på forslag til mål, strategier og arealbruk.
4. Beslutning – kommuneplanen vedtas av kommunestyret.

Revisjonen av kommuneplanen er ressurskrevende. Det kan være nødvendig å være selektiv, eventuelt begrense utredningsoppgavene etter en prioritering i forhold til utredningsoppgavenes kost- og nytteverdi.

De utredninger som gjennomføres i utredningsfasen vil danne grunnlag for ett eller flere utfordringsdokument. Utfordringsdokumentet vil omfatte status, fakta og figurer, utredninger med mer for de 3 temaene i samfunnsdelen.

Basert på et utfordringsdokument kan det lages alternative mål og strategier. Utfordringsdokumentet kan benyttes som grunnlag for involvering direkte. Det vil også være aktuelt utarbeide materiale med utgangspunkt i utfordringsdokumentet som er tilpasset ulike former for involvering innen ulike temaer.

1.9 Leseveiledning for kap 2 Samfunnsdelen og kap 3 Arealdelen

Planprogrammet for samfunnsdelen og arealdelen bygger på de temaer som er vedtatt i planstrategien. Hvert tema har en oppbygging som omfatter følgende overskrifter:

Bakgrunn

Her beskrives hva som omfattes av det aktuelle temaet og hvorfor dette vurderes som viktig å omtale i kommuneplanen. Mye av bakgrunns materialet er hentet fra grunnlagsdokumentet som fulgte planstrategien.

Mål

Her settes en målsetting for planarbeidet. Dette er ikke en politisk målsetting om hvordan utfordringer innen det aktuelle tema skal møtes. Slike målsettinger vil bli formulert i kommuneplanen.

Aktuelle utfordringer

Her listes opp aktuelle utredninger og oppgaver som kan være aktuelle å løse. Dette er ikke uttømmende lister. På den annen side kan det bli aktuelt å utelate enkelte punkter dersom det ikke vurderes som nødvendig grunnlag for utforming av politikken på området.

2 Kommuneplanens samfunnsdel

2.1 Tema: Befolkningsvekst og boligpolitikk

2.1.1 Kommunens befolkningsvekst

Bakgrunn.

Oslo-området har og har hatt et lavere boligtilbud enn befolkningsveksten og etterspørselen tilsier. Det er ikke samsvar mellom boligbyggingen i Oslo-området og boligetterspørselen som følger av befolkningsveksten. Befolkningstallet pr. 1. januar 2011 er i Oslo 599.230, noe høyere enn i Akershus som ligger på 545.653 personer. Likevel har boligbyggingen i Akershus (12.164 boenheter) vært betydelig høyere enn i Oslo (9.517 boenheter) den siste fireårsperioden. I forhold til antall bosatte, har Akershus en høyere boligbygging enn Oslo.

I forhold til antall bosatte har Bærum ferdigstilt marginalt flere boenheter (4,18 boenheter pr. 1000 bosatte) enn Oslo kommune (4,12 boenheter pr. 1000 bosatte) de siste fire år. For 2011 ferdigstilte imidlertid Bærum betydelig flere boenheter (441) enn Oslo (1362) i forhold til antall bosatte i kommunene. Boligbygging er en viktig faktor når det gjelder kommunens befolkningsutvikling på litt lengre sikt. Andre faktorer som generasjonsskifter, aggregert bolig-potensiale (blant annet usolgte/ubenyttede boliger) og flyttestrømmer kan påvirke husstandsstørrelsene og dermed også befolkningsutviklingen.

I 2002 hadde Bærum 101.497 innbyggere. 10 år senere har innbyggertallet økt til 114.489. I løpet av 10 år har Bærum fått ca 13.000 nye innbyggere eller en økning på 12,8 %. Økningen for hele landet i samme periode var på 9,2 %.

Befolkningen i Oslo og Akershus forventes å øke betydelig frem mot 2030. Akershus fylkeskommune anslår økningen til 30 % eller ca 360 000 personer, der litt under halvparten forventes å komme i Akershus. Det forventes at i underkant av 1,5 millioner innbyggere bor i regionen (Oslo og Akershus) i 2030. Veksten tilsvarer omkring 36 % med utgangspunktet i antall innbyggere ved utgangen av 2008. Oslo og Akershus forventes å få lik prosentvis befolkningsvekst. Befolkningsutvikling etter 2030 er ikke vurdert. Befolkningsprognosen for Bærum viser en befolkningsvekst på 27 % i sammen periode.

De vekstutfordringer som Oslo står overfor, deles også av nabokommunene. Hovedstadsområdet er en felles bo- og arbeidsmarkedsregion med stor mobilitet over kommunegrensene. Derfor er det av stor viktighet for nabokommunen at Oslo klarer å løse sine vekstutfordringer, men også viktig for Oslo hvordan nabokommunen bidrar til å løse de samme utfordringene.

Mål:

Illustrere historisk befolkningsvekst i Bærum.

Lage befolkningsprognoser basert på lav, middels og høy befolkningsvekst.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Historisk befolkningsutvikling bør vises med ulike figurer, vår andel av regional vekst synliggjøres.
2. Tre aktuelle alternativer for fremtidig befolkningsvekst må etableres. Grunnlagsdokumentet kan være et utgangspunkt. Forutsetninger for de ulike alternativene (boligbygging, innvandring, fødselsoverskudd o.a.) må dokumenteres.
3. Alternative befolkningsprognoser illustreres. Særlig vekt på aldersgruppeinndelinger som vurderes som relevante (barnehagealder, skolealder, eldre) og aldersbæreevne eller tilsvarende.
4. Vise flyttemønstrene internt i kommunen og inn/ ut av kommunen.

2.1.2 Vekst og kommuneøkonomi

Bakgrunn

Befolkningsvekst innebærer økte utgifter for kommunens ulike tjenester. En vekst i befolkningen medfører på en annen side økte skatteinntekter og økte rammeoverføringer. Inntektssystemet til kommunene inneholder også en egen kompensasjon til de kommunene som har sterkest befolkningsvekst. I den grad utgiftsutjevningen i inntektssystemet treffer, vil demografiendringer ha liten betydning for kommunens økonomiske handlemfrihet.

I 2000 var det i Bærum 4,7 personer i yrkesaktiv alder per eldre, mens koeffisienten for aldersbæreevne (antall personer i yrkesaktiv alder per eldre) synker til 3,5 i 2030 og 2,9 i 2050. Hvordan utviklingen blir i Bærum er avhengig av boligbygging/ boligtilbudet, flyttemønster og i hvilken grad kommunen vil tiltrekke seg arbeidskraft.

Mål:

Beregne og beskrive effekten på kommuneøkonomien av (minst) 3 ulike befolkningsprognoser.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Beskrive aktuelle kommunaløkonomiske utfordringer knyttet til vekst inkl. terskelbetraktninger knyttet til sosial infrastruktur.
2. Gjøre rede for forskning/utredninger om dette temaet.
3. Beregne kommunaløkonomisk effekt basert på (minst) 3 alternative befolkningsprognoser
4. Hva er Bærums "behov" for vekst? Hvilken vekst vil gi gunstigst utvikling i befolkningssammensetning og optimal utnyttelse av sosial infrastruktur?
5. Belyse sammenhengen boligbygging, befolkningsvekst og befolkningssammensetning. Hva kan kommunen styre og hvordan?
6. Sammenstille en rapport som legger til rette for å ta stilling til kommunens strategi for vekst

Valg av strategi kan illustreres som vist i tabellen nedenfor. Ulike alternativer for vekst krysses med ulike alternativer for utbyggingsmønster. Alternativene i tabellen er bare eksempler. I samfunnsdelen vil vekstalternativer utredes. I arealdelen vil alternative utbyggingsmønster utredes. I hver kombinasjon beskrives hva alternativet antas å innebære. En slik tabell vil være et godt utgangspunkt for å synliggjøre og veie argumenter.

Utbygging- mønster Vekst	Gjeldende kommuneplan	Økt tetthet i Fornebu og Sandvika og noen navngitte knutepunkter	Knutepunktfortetting kombinert med innstramning på spredt fortetting
Høy	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser
Middels	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser
Lav	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser	Beskrivelse/ konsekvenser

2.2 Tema: Levekårsforskjeller og nærmiljøkvaliteter

2.2.1 Levekårsforskjeller

Bakgrunn

I nasjonale sammenligninger fremstår Bærum kommunes befolkning som kjernesunne. Men vi vet at kommunen har grupper i befolkningen og geografiske områder som skiller seg ut fra gjennomsnittet i kommunen. Dette har vi lite dokumentasjon på, men vi vet fra nasjonalt plan at både somatisk og psykisk helse varierer systematisk mellom personer med høy og lav sosioøkonomisk status. Det at majoriteten har det svært bra, gjør det også vanskeligere ikke å ha det så bra. Store forskjeller i et samfunn har også negative konsekvenser for alle, det er dokumentert at stor grad av økonomisk ulikhet gir økte sosiale problemer.

Helsetilstand og sosiale forhold påvirkes av bakenforliggende faktorer som den enkelte ikke alltid selv har bestemt. Levekårsforskjeller gir økt ulikehet i helse, påfører samfunnet økte kostnader og den enkelte helseulemper som i stor grad kan forebygges.

Den nye folkehelseloven som trådte i kraft fra 1.1.2012 pålegger kommunen et ansvar for å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer befolkningens helse og utjevner sosiale helseforskjeller. Loven har som målsetting å legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid i kommunene. Kommunen har etter loven plikt til å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer, bruke denne oversikten i planarbeid etter plan- og bygningsloven og å iverksette nødvendige tiltak for å møte lokale folkehelseutfordringer. For å kunne identifisere folkehelseutfordringene i kommunen er det viktig å skaffe kunnskap om ulikheter i helse internt i kommunen, og å se på om det er indikatorer ut over det som er med i nasjonale oversikter som kan belyse særskilte utfordringer i Bærumsamfunnet.

Mål:

Fastsette overordnede mål og strategier for å bedre og utjevne levekårene i befolkningen.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Skaffe kunnskap om ulikheter i levekår, helse og påvirkningsfaktorer internt i kommunen.
2. Identifisere faktorer som påvirker levekårsforskjeller og hvilke av disse faktorene kommunen ønsker å påvirke.
3. Utarbeide lokale folkehelseprofiler som belyser særskilte utfordringer for Bærumsamfunnet og som synliggjør ulikheter i levekår, helse og påvirkningsfaktorer mellom grupper i befolkningen og geografiske områder
4. Kartlegge hvordan befolkningen definerer gode levekår og om det er en sammenheng mellom statistisk dårlige levekår og opplevelse av god helse/gode levekår
5. Anbefale områder der kommunen bør styrke innsatsen

2.2.2 Nærmiljøkvaliteter

Bakgrunn.

Befolkningen i Bærum kommune er svært fornøyd med Bærum som sin bostedskommune. Innbyggerundersøkelsen fra 2005 viste at 96 % trives i kommunen og nabolaget sitt, 90 % er meget eller svært fornøyd med mulighetene for natur- og friluftsliv og 79 % er meget eller svært fornøyd med tilgjengelighet til grøntområder der de bor. I en undersøkelse om hvor i Norge det er best å bo kom Bærum på tredjeplass. Undersøkelsen ble utført av Sentio på oppdrag av avisen Nationen i perioden februar til mai i 2012. Med sin nærhet til marka og sjøen i kombinasjon med nærhet til byen og alle typer fasiliteter og tilbud har kommunen mange nærmiljøkvaliteter som bidrar til gode levekår for befolkningen.

Utbyggingspress og økt transport kan ha negative konsekvenser på viktige nærmiljøkvaliteter som oppleves som positive sider ved Bærumsamfunnet:

- Nærhet og tilgang til grøntarealer og stille områder

- Godt utbygd og trygt transportnett for gående og syklende
- Aktivitets- og rekreasjonstilbud og gode sosiale møteplasser i nærmiljøet
- Trygt og positivt oppvekstmiljø med gode aktivitetstilbud og skolene som positive nærmiljøfaktorer
- Sikkerhet mot helseskadelige miljøfaktorer

Tilgangen til handel, service, kultur og rekreasjon er gjennomgående god. Samtidig er Bærum en kommune med et stort utbyggingspress og hoveddelen av boligbyggingen, med unntak av Fornebu, foregår som fortetting i den etablerte bebyggelsen. Konsekvenser i form av økt trafikk, nedbygging av grøntstruktur, reduserte krav til uteoppholdsarealer ved boligutbygging og dårlig tilpassing til eksisterende bebyggelse kan bidra til dårligere nærmiljøer. Fortettingen skaper i noen tilfeller høyt konfliktnivå mellom utbygger og naboskapet.

Fortetting og befolkningsøkning kombinert med høy grad av bilhold blant Bærums husstander har ført til stor trafikkvekst på de lokale veiene. Lokalveinettet er en del av nærmiljøet og økt belastning på veinettet kan få negative konsekvenser for nærmiljøene i form av økt støy- og luftforurensing, økt barrierevirkning og dårligere trafiksikkerhet. Stor trafikk i nærmiljøet kan også føre til negative spiraler av typen ”barn kjøres til skolen fordi skoleveien er utrygg på grunn av stor trafikk.” Mer generelt kan store trafikkmengder lokalt hindre barns utfoldelsesmuligheter i nærmiljøet.

Støy er den miljøfaktor som gir mest utfordringer for Bærums befolkning. Andre miljøfaktorer følges nøye for å sikre fortsatt gode forhold og hindre negativ utvikling.

Mål:

Fastsette mål og strategier for å bevare og styrke Bærums nærmiljøkvaliteter for alle deler av befolkningen.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Kartlegge hva befolkningen opplever som gode nærmiljøkvaliteter.
2. Vise status og utvikling av viktige nærmiljøkvaliteter i Bærum.
3. Belyse hvordan Bærums nærmiljøkvaliteter og barns oppvekstmiljø kan ivaretas samtidig som det legges til rette for utbygging og vekst?
4. Utrede hvordan lokalsentrene i Bærum bør utvikles for at de forblir relevante møteplasser og handelssteder for befolkningen?
5. Hva bestemmer attraktivitet for et boområde/nærmiljø?
6. Foreslå forbedringsområder tematisk og evt. geografisk

2.3 Tema: Kommunal utviklingskultur

2.3.1 Bruke innbyggernes ressurser

Bakgrunn.

Kommunen vil i årene som kommer oppleve en knapphet på arbeidskraft innen flere tjenesteområder. I 2000 var det i landet 4,7 personer i yrkesaktiv alder per eldre, mens koeffisienten for aldersbæreevne (antall personer i yrkesaktiv alder per eldre) synker til 3,7 i 2030 og 2,9 i 2050 (SSB 2012, middelalternativet). Også forholdet mellom antall yrkesaktive pr. yrkespassive vil utvikle seg negativt. Yrkespassive er her definert som aldersgruppene 0-15 og alle over 67 år. Om alderen for yrkespassiv ungdom heves, vil tendensen være den samme. Dette innebærer at det kanskje må tenkes helt nytt i forhold til hvordan vi løser viktige velferdsoppgaver i framtiden og behovet for arbeidskraft.

Mål:

Utvikle strategier som beskriver hvordan knapphet på arbeidskraft kan imøtekommes med ulike former for bidrag fra befolkningens side.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Kartlegge potensielle bidrag fra pårørende, ungdom, seniorer.
2. Se på ulike utviklingsretninger for frivillig innsats.
3. Strategien(e) bør også beskrive bruk av OPS, sosialt entreprenørskap og hvordan marginal arbeidskraft i større grad kan benyttes.

2.3.2 Forenkling av rutiner og arbeidsprosesser

Bakgrunn

I dag er kommunal tjenesteproduksjon i en grad preget/begrenset av sementerte ordninger herunder rutiner/prosedyrer (rapporteringskrav), arbeidstidsordninger, medbestemmelsesordninger, åpningstider og ulike former for kontrollmekanismer. Spørsmålet er hvorvidt dette kan bidra til å begrense mulighetene for brukertilpasset og effektiv tjenesteproduksjon.

Kommunal tjenesteproduksjon er basert på innbyggernes behov. For å utvikle gode og effektive løsninger for å imøtekomme disse behovene er dialog med innbyggerne viktig. I Danmark har man etablert en utviklingsenhet - MindLab, på tvers av flere departementer.

Denne form for medvirkning bygger på antropologiske metoder, der man gjennom observasjon og arbeidsgrupper hvor brukerne og innbyggerne deltar sammen med ansatte og ledere i kommunen, jobber med konkret problemløsning i forhold til utvikling og forenkling av kommunale tjenester. Dette er et uttrykk for det man kanskje kan kalle 2. generasjons brukermedvirkning.

Mål:

Utvikle strategi for å forenkle rutiner og arbeidsprosesser

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Utrede hvordan rutiner og arbeidsprosesser som i dag virker begrensende i tjenesteproduksjonen kan forenkles og gjøres mer fleksibel/brukertilpasset.
2. Beskrive hvordan medvirkningsprosesser kan bidra til å utvikle tjenestene.
3. Vurdere om andre former for innbyggerdialog kan forenkle og forbedre noen av de tradisjonelle formene for høring og medvirkning.

2.3.3 Tilrettelegging for utvikling

Bakgrunn

Samarbeid med Asker og andre kommuner i vestregionen er på noen områder viktig og nyttig. For en stor kommune som Bærum, vil mulig gevinst ved samhandling med andre kommuner, på mange områder være begrenset. Samtidig må vi bli flinkere til å hente inspirasjon og kunnskap fra andre og der det er hensiktsmessig samarbeide med andre om utvikling.

Kommunens virksomhet er stor og mangfoldig. Det betyr at kommunen har samhandlingsutfordringer mellom ulike tjenester og innen det administrative apparat. "Brukeren i sentrum" og "Sammen for barn og unge" er eksempler som illustrerer fokus på samhandling til beste for tjenestemottaker.

Kommunen har begrenset påvirkningsmulighet på forhold som berører flere forvaltningsnivåer.

Kommunen kan likevel fremme synspunkter, prosjektsøknader, og forslag til tiltak i ønsket retning. *Er kommunens mulighetsrom, både på administrativt og politisk nivå, utnyttet?*

Internt i kommunen er forbedringspotensialet trolig stort, både til å rendyrke funksjoner (mindre unødig samhandling) og til å øke samhandlingen der det gir bedre resultat. Internt har kommunen full styringsrett.

Er kommunen flink nok til å identifisere de områdene der økt samhandling kan gi god effekt?

Samhandling er krevende. *Har vi tilstrekkelig kompetanse og ressurser til å etablere og realisere god samhandling innen de områder som prioriteres?*

Organiseringen av tjenestene blir ofte tillagt vekt for å utnytte et samhandlingspotensiale. *Hvordan kan det innhentes kunnskap om hvilke effekter organisatoriske grep har for kvalitet og omfang av samhandling?*

Mål:

Fastlegge mål og utvikle strategi for utviklings- og delingskultur i Bærum kommune.

Aktuelle utredningsoppgaver:

Kommunal utviklingskultur bør være en delingskultur. For å dele må vi samhandle. Relevante spørsmål som bør utredes vil være:

1. Beskrive suksessfaktorer for utvikling og kartlegge kommunens styrker og svakheter i forhold til disse.
2. Kartlegge om ledere og medarbeidere har riktig kompetanse og fokus i sitt daglige arbeid.
3. Har vi en utviklingskultur som tillater prøving og feiling og skal alle tillates dette?
4. Beskrive hvordan kommunen kan utvikle en prestasjonskultur preget av for eksempel systematisk idéinnsamling, risiko- og kost/nyttevurdering, gjennomføringskraft og rutinemessig evalueringer om hva som virker/ikke virker.

3 Kommuneplanens arealdel

3.1 Innledning

Gjennom behandlingen av Planstrategi 2012 er det bestemt at Kommuneplanen skal rulleres i sin helhet. En ambisjon for planarbeidet er å forbedre sammenhengen mellom samfunnsdel og arealdel. Det legges derfor opp til en prosess der samfunnsdelen ligger i forkant av arealdelen og vedtas først. Føringer fra samfunnsdelen legges så til grunn for arealdelen.

For arealdelen vil planarbeidet starte med utredning av hovedprinsippene for fremtidig utbyggingsmønster i kommunen, basert på alternative vekstforutsetninger gitt i samfunnsdelen. Det gjennomføres utredninger innenfor temaene regionalt samarbeid, boligbygging og senter/næringsutvikling. Utredningene vil danne basis for utvikling av en overordnet arealstrategi for kommunen, eventuelt i alternativer. Forslag til overordnet arealstrategi legges frem for politisk behandling.

Vedtatt arealstrategi legges til grunn for utarbeidelse av arealdelen. Det åpnes for innspill til arealbruksendringer, og det gjennomføres ulike tema-utredninger som beskrevet under. Med bakgrunn i arealstrategi, utredninger og innspill utarbeides planbeskrivelse, arealkart, bestemmelser og konsekvensutredning/ ROS-analyse for påfølgende høring/offentlig ettersyn. Etter dette følger merknadsbehandling og sluttbehandling/vedtak av arealdelen.

Kommuneplanens arealdel vil fokusere på de tema som beskrives i kap 3.2.

3.1.1 Konsekvensutredning

I henhold til plan- og bygningsloven er det krav om konsekvensutredning for kommuneplaner som fastsetter retningslinjer eller rammer for fremtidig utbygging. Konsekvensutredningen skal redegjøre for planens virkninger for miljø og samfunn. Her vil det primært være virkningene av foreslåtte utbyggingsstrategier og de samlede virkninger av endringene i planen som skal utredes.

Konsekvensutredningen tenkes gjennomført i 2 faser. Først en overordnet utredning som vurderer virkninger av alternative arealstrategier, så en noe mer detaljert utredning som vurderer virkninger av konkrete forslag til arealbruksendringer.

3.2 Tema: Regionalt samarbeid

Bakgrunn.

Bærum kommune deltar i flere regionale samarbeidsorganer, herunder Osloregionen, Vestregionen, Oslopakke 3-samarbeidet og Plansamarbeidet Oslo og Akershus. Areal- og transportplanlegging er prioriterte områder for disse organene. Vestregionen og Osloregionen har utarbeidet egne areal- og transportstrategier. I regi av Plansamarbeidet for Oslo og Akershus arbeides det med en regional plan for areal- og transport, som skal legges til grunn for fylkeskommunal og kommunal planlegging. Oslopakke 3 er nylig revidert og skal ligge til grunn for Stortingets behandling av Nasjonal transportplan i 2013. I sin strategiske plan for kollektivtrafikken (K2012) legger Ruter langsiktige føringer for utvikling av kollektivtransportssystemet i regionen.

I arbeidet med Kommuneplan 2013 legger Oslo kommune til grunn sterk vekst i befolkningen, både i Oslo og Akershus. For å imøtekomme veksten ser kommunen behov for å revidere både overordnede byutviklingsstrategier og vedtatte planer. Oslo kommune vil utarbeide nytt strategisk arealkart som skal ses i sammenheng med den felles regionale planen for areal og transport i Oslo og Akershus. Strategisk arealkart vil ha perspektiver frem mot 2050.

Asker kommune viderefører sin langsiktige areal- og transportstrategi fra 2006 i arbeidet med revisjon av kommuneplanen. Det legges til grunn en moderat boligvekst basert på knutepunktsutvikling og en begrenset utbygging i mindre sentrale strøk for å legge til rette for en variert boligstruktur.

Mål

Arbeidet skal klargjøre regionale føringer og forventninger og vurdere konsekvenser for Bærums arealpolitikk. Mulighetene for samordning med nabokommunenes utviklingsstrategier skal vurderes spesielt.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Samle og tydeliggjøre hovedtrekkene i regionale planer, mål og strategier, føringer og forventninger, inkludert nabokommunenes planer og mål/strategier.
2. Klargjøre hva som er fellestrekk i planene og hva som eventuelt er i motstrid/konflikt.
3. Vurdere hvilke konsekvenser de regionale føringene kan og bør få for Bærums arealpolitikk, både med hensyn til vekstens størrelse og hvordan den tilrettelegges.

3.3 Tema: Konsekvenser av samfunnsdelen

3.3.1 Fremtidig boligbygging i Bærum

Bakgrunn

Gjeldende kommuneplan har et måltall for boligbyggingen i Bærum på ca 450 boliger pr. år i planperioden. I følge planen skal boligbyggingen konsentreres til hovedutbyggingsretningene Fornebu og Sandvika mot Vøyenenga. Fortettingsmulighetene i småhusområdene er begrenset sammenlignet med tidligere planer ved at kravet til minste tomtestørrelse er økt.

Den faktiske boligbyggingen i Bærum har ligget på i overkant av 400 boliger pr år i de siste 10 årene, med en ca 60/40 fordeling mellom blokk og småhus. Utbyggingen har foregått spredt rundt i byggesonen, og over halvparten av boligene er bygget usentralt, dvs. utenfor de viktigste kollektivaksene. Boligbyggingen innenfor de definerte hovedutbyggingsretningene (Fornebu, aksene Sandvika-Vøyenenga) har vært beskjeden med kun ca 6 % av den totale utbyggingen. I de siste par årene har imidlertid boligbyggingen på Fornebu kommet godt i gang, og i aksene Sandvika-Vøyenenga er flere større boligprosjekter under bygging eller planlegging.

Kommuneplanens måltall på 450 boliger pr. år vil kunne nås ved utbyggingen av Fornebu alene. Da det er grunn til å tro at også andre deler av kommunen vil ha boligbygging, bør måltallet vurderes på nytt. Opprettholdes måltallet og summen av utbyggingsønsker stiger, vil det kreve aktiv forvaltning for å nå måltallet.

I samfunnsdelen utredes 3 alternative befolkningsprognoser med ulike vekstforutsetninger. Som indikert i kap 2.1.2 kan veksten finne ulike arealmessige løsninger. Hvilke utbyggingsmønstre som bør legges til grunn for å håndtere veksten er en viktig utredningsoppgave.

Mål

Med utgangspunkt i samfunnsdelens vekstforutsetninger, vurdere hvor fremtidig boligbygging i Bærum bør skje, og hva slags boligtyper som bør bygges. Vise hvilket utbyggingspotensial (antall boliger) som ligger i ulike alternativer.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Beskrive boligbyggingen historisk og dagens boligmasse
2. Beskrive potensialet for boligbygging i gjeldende kommuneplan og gjeldende reguleringsplaner.
3. Vurdere mulighetene og konsekvensene ved en økt boligbygging på Fornebu.

4. Beskrive potensialet for boligbygging ved ulike utbyggingsmønstre. For alle alternativer forutsettes det at utbyggingen er basert på et mest mulig miljøvennlig utbyggingsmønster, med vekt på fortetting langs banetraseene (metro og jernbane). Vurdere hvilket utbyggingsmønster som totalt sett gir minst belastning på veinettet.
5. Utrede potensialet for økt boligbygging langs Kolsåsbanen
6. Vurdere hva slags boligtyper som bør bygges som følge av forventet befolkningsutvikling.
7. Beskrive viktigste konsekvenser av boligbyggingen, med vekt på:
 - Konsekvenser for kommunens befolkningsutvikling
 - Kommuneøkonomi
 - Arealutvikling, arealbehov
 - Senter og næringsutvikling
 - Konsekvenser for regional utvikling
 - Samferdsel, transportbehov, teknisk infrastruktur for øvrig
 - Nærmiljøkvaliteter, rekreasjon og grønt
 - Kommunens rolle og styringsmuligheter

3.3.2 Senter- og næringsutvikling

Bakgrunn.

Bærum har en forholdsvis velutviklet senterstruktur bestående av både store og små sentre med en blanding av boliger og næringsvirksomhet. De større sentrene har også i varierende grad innslag av offentlig virksomhet, kultur og rekreasjon. Det er tidligere vedtatt at det skal utarbeides en analyse som skal følges opp med områdeplaner for å avklare sentrenes funksjoner, områdeavgrensninger og retningslinjer for videre utvikling. Konsekvenser for sentrenes omland skal også vurderes. I samarbeid med Asker kommune og Akershus fylkeskommune er det utarbeidet en modell for handelsanalyse. Modellen tar utgangspunkt i en senterstruktur som bør vurderes i forbindelse med rullering av arealdelen.

Mål

Etablere og gi innhold til en senterstruktur i flere nivåer. Avklare rollefordeling mellom sentrene med basis i senterstrukturen. Avklare rammer for områderegulering i utvalgte sentre.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Foreslå en senterstruktur, fortrinnsvis i 4 nivåer (kommunesenter, områdesenter, lokalsenter og nærsenter), og innplassere sentrene
2. Gi innhold/kriterier til senterstrukturen – hva bør sentrene inneholde (herunder handel, service, offentlige tjenester), avhengig av nivå i senterstrukturen
3. Vurdere eksisterende og nye sentre opp mot senterstrukturen – hva er bra, hva mangler
4. Vurdere senterstrukturen opp mot alternative utbyggingsmønstre. Hvilke sentre bør styrkes
5. Vurdere fortettingspotensial i sentrene, herunder langsiktig avgrensning mellom senter og omland
6. Vurdere rammer for videre utvikling av sentrene mht innhold og fortettingsmuligheter samt grove rammer knyttet til bevaring, trafikk og grønnstruktur/møteplasser
7. Foreslå områder for samlet planlegging (områderegulering)
8. Foreslå bestemmelser som følger opp om strategiene.

3.3.3 Sosial infrastruktur

Bakgrunn

Arealsituasjonen i Bærum er anstrengt og omfanget av arealer tilgjengelig til sosial infrastruktur som barnehager, skoler, omsorgsboliger og sykehjem er sterkt redusert de siste 10 årene. Selv om gjeldende befolkningsprognose ikke viser en dramatisk økning i kapasitetsbehov for barnehage og skole, vurderes det som nødvendig å ha planer for utvidelse av kapasiteten. Det samme gjelder for helse- og sosialtjenester, der behovet for institusjonsplasser antas å øke med 50 % på 20 år, forutsatt dagens dekningsgrader.

Mål

Vurdere fremtidig behov for sosial infrastruktur og avsette nødvendige arealer

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Kartlegge dagens situasjon, herunder kapasitet og mulighet for utvidelser innenfor eksisterende eiendom/område
2. Vurdere behov for sosial infrastruktur som følge av antatt befolkningsutvikling basert på valgt arealstrategi
3. Kartlegge endrede arealbehov som følge av endrede krav/normer
4. Vurdere nye arealer for sosial infrastruktur

3.3.4 Teknisk infrastruktur

Bakgrunn

Befolkningsvekst og klimaendringer skaper utfordringer for teknisk infrastruktur både regionalt og lokalt. De største utfordringene er knyttet til avløpshåndtering. Den store befolkningsveksten i Osloområdet sammen med økt nedbørsintensitet vil på sikt skape behov for økt rensekapasitet av spillvann. Samtidig er kravene til vannkvalitet i vassdrag og fjorden skjerpet som følge av vanddirektivet. Lokal overvannshåndtering og åpne vannveier er viktige virkemidler for å redusere presset på renseanleggene. Slike anlegg er også viktige som lokale rekreasjonsområder. Krav til lokal overvannshåndtering må komme tidlig inn i planprosessene.

Når det gjelder drikkevannsforsyning har Bærum har god kapasitet i overskuelig fremtid, også med en høy befolkningsvekst. Kapasiteten kan dessuten økes gjennom samarbeidsavtaler med nabokommunene som gir muligheter for å gjensidig låne vann fra hverandre. På sikt vil det være aktuelt å øke kildekapasiteten på Asker og Bærum vannverk.

Et overordnet mål for kommunens avfallshåndtering er minst mulig ulempe for miljø og samfunn. Det er viktig at det sikres arealer til avfallsløsninger i nye utbygginger, slik at bilbruk kan reduseres og nåværende avfallsløsninger avlastes. Det er behov for nye avfallsanlegg/løsninger i østre Bærum, og et generelt økende behov for miljøstasjoner og returpunkter.

Ny gravplassmelding er under arbeid og vil bli fremmet for politisk behandling i 2013. Det er et kontinuerlig behov for gravplasser, og alternative etableringsmuligheter for nyanlegg skal vurderes. Markas randsone og inneklemt mindre jordbruksarealer bør vurderes i en slik plan.

Mål

Vurdere fremtidig behov for teknisk infrastruktur og avsette nødvendige arealer.

Aktuelle utredningsoppgaver:

1. Vurdere behovet for tiltak eller økt kapasitet på overordnet VA-nett, sett i forhold til vekst i folketallet og til klimautfordringer
2. Vurdere krav til lokal overvannshåndtering i utbyggingssaker
3. Se etablering av anlegg for lokal overvannshåndtering i sammenheng med arealer til grønstruktur og rekreasjon
4. Vurdere arealer til nytt avfallsanlegg i østre Bærum
5. Vurdere krav til etablering av miljøstasjoner og returpunkter i forbindelse med større utbygginger.
6. Avsette arealer til gravplass med bakgrunn i ny gravplassmelding
7. Vurdere areal til ny brannstasjon

3.3.5 Samferdsel

Bakgrunn

Omfattende samferdselsinvesteringer har funnet sted i Bærum de siste 10 årene, der utbygging av jernbanens dobbeltspor mellom Lysaker og Asker, ny Lysaker stasjon, samt utbygging av ny E16 mellom Vøyenenga og Bjørum er blant de største prosjektene. Arbeid med oppgradering av Kolsåsbanen til metrostandard pågår. Store prosjekter er under planlegging, herunder ny E18 mellom Lysaker og Slepden, ny metro fra Fornebu til Lysaker (og videre til Skøyen og Majorstua), samt to parseller for E16 (Sandvika - Vøyenenga og Bjørum – Skaret).

Større samferdselsprosjekter som er vist i gjeldende kommuneplan, men hvor planarbeid ikke er igangsatt inkluderer forlengelse av Kolsåsbanen til Rykkinn, ny bane fra Sandvika til Kolsås, videreføring av enten Kolsåsbanen eller Sandvikabanen til Bærums Verk, samt forlengelse av Østeråsbanen til Hosle.

Bærum har en rekke utfordringer på samferdselssiden, der avvikling av pendlingstrafikken med personbil til/fra Oslo i rushtiden er blant de største. Denne trafikkstrømmen medfører forsinkelser, miljøproblemer og store fremkommelighetsproblemer for kollektivtrafikken. Manglende kapasitet på hovedveinettet fører til stor belastning på lokale veier i Bærum, med de ulemper dette medfører for lokalmiljøene. Det er derfor viktig at fremtidig økning i trafikken over bygrensen til Oslo tas med kollektive transportmidler.

Dette stiller krav til en samordnet areal- og transportplanlegging, der nye utbyggingsområder lokaliseres nær de viktigste kollektivaksene, og kollektivtransporten sikres god kapasitet og fremkommelighet. I tillegg kan det være nødvendig med restriktive tiltak, eksempelvis parkeringsrestriksjoner.

I løpet av de siste ti årene har det vært stor vekst i antall arbeidsplasser utenfor Oslo sentrum, blant annet i områder som Lysaker, Fornebu, Sandvika og Asker. Kollektivandelen ved arbeidsreiser til slike målpunkter er lavere enn for arbeidsreiser til Oslo sentrum. Skal kollektivandelen økes, krever dette gode bussforbindelser og god fremkommelighet for buss i knutepunkter og på viktige strekninger. I Bærum er fremkommeligheten for buss stedvis svært dårlig i rushtiden, noe som fører til store forsinkelser for kollektivreisende. Kollektivfelt mangler langs flere av de mest trafikkerte busstrekningene, herunder utgående E18, Gamle Ringeriksvei, Vollsveien, Sandviksveien, Brynsveien og Lommedalsveien. Fremkommeligheten inn mot flere av knutepunktene er også dårlig.

Planleggingen av ny E18 omfatter hele strekningen gjennom Bærum. Endelig løsning er ikke valgt og konsekvensene er ennå ikke kartlagt. Generelt vil ny E18 få en mer overordnet rolle i veisystemet, der kontakten med det øvrige veinettet i Bærum blir redusert sammenlignet med dagens vei. Kapasiteten i E18-korridoren i Bærum økes vesentlig, mens kapasiteten over bygrensen mot Oslo kun får en begrenset økning. Konsekvensene for det øvrige veinettet i Bærum er ikke fullstendig kartlagt, men ny tverrforbindelse Bekkestua – Fornebu antas å ville avlaste deler av lokalveinettet i østre Bærum, slik at blant annet bussen vil få forbedret fremkommelighet. Fremkommeligheten for buss langs E18 vil bli vesentlig forbedret ved etablering av separat bussvei og kollektivfelt. Etablering av ny E18 vil også endre betingelsene for arealbruken i korridoren.

Mål

Tydeliggjøre hvilket utbyggingsmønster og hvilke samferdselstiltak i Bærum som samlet sett gir de beste løsninger for miljø og fremkommelighet.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Gjøre en nærmere vurdering av trafikale konsekvenser som følge av fremtidig arealutvikling og samferdselsutbygging. Valgt arealstrategi og vedtatte/kjente overordnede samferdselstiltak legges til grunn.
2. Vurdere behovet for nye samferdselstiltak med vekt på å øke fremkommeligheten for kollektivtransporten og redusere veksten i biltrafikken
3. Vurdere parkeringsnormen for Bærum
4. Vurdere arealbruken i E18-korridoren

3.3.6 Grønnstruktur, rekreasjon og idrett

Bakgrunn

Den økende befolkningsveksten kan føre til at grønnstrukturen fragmenteres eller forsvinner som følge av mangelfull planlegging og prioritering. Grønnstrukturen har mange viktige funksjoner for menneskers rekreasjon og det biologiske mangfoldet, og er viktig for å håndtere klima og flomproblematikk. Det anses som svært viktig å sikre grønnstrukturen i kommunen, både gjennom å ivareta eksisterende arealer og styrke kvalitetene i disse områdene, samt drive et langsiktig arbeid for å etablere en sammenhengende hovedgrønnstruktur i Bærum. Befolkningsveksten fører også til økt behov for arealer til fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, både i organiserte og uorganiserte former.

I gjeldende arealdel er større, ”grønne” arealer vist med egne formål. I tillegg er områder med behov for forbedring av grønnstrukturen vist i eget temakart.

Mål

Fastlegge grønnstrukturen i arealdelen iht nytt lovverk, inkludert en særskilt vurdering av forbedringsområdene i gjeldende temakart.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Kartlegge dagens situasjon for grønnstruktur, rekreasjon og idrett med utgangspunkt i utførte registreringer og verdivurderinger.
2. Gjennomføring av barnetråkkanalyse
3. Vurdere nye, langsiktige behov som følge av valgt arealstrategi og befolkningsvekst
4. Vurdere nye arealer til nevnte formål
5. Redegjøre for bilbruk/ mobilitetsbehov, fritidskjøring

3.3.7 Klima og miljø

Bakgrunn

Kommunen har ansvar for å redusere klimagassutslippene og drive tilpassing til mer ekstremvær. Riktig arealplanlegging er en viktig forutsetning for å kunne redusere klimagassutslipp på lang sikt. Rett virksomhet må lokaliseres på rett sted for å begrense transportbehovet og øke tilgjengeligheten, og det må stilles strengere klimakrav til utbygging. Samtidig er det nødvendig med tilpassing til en mer ekstrem værsituasjon der særlig flom og skred får økt hyppighet og omfang.

Energi og klimaplan for Bærum ble vedtatt høsten 2009 og er under revisjon. Den angir mål og tiltak for reduksjon av energibruk og utslipp. I følge Statlig planretningslinje for klima og energiplanlegging skal planen innarbeides i kommuneplanen eller få status som egen kommunedelplan.

Risiko- og sårbarhetsanalyser er en del av kommunens klimatilpassing. Asker og Bærum har utarbeidet en felles, overordnet ROS-analyse som ble rullert i 2011. Faresoner for flom, leirskred og steinsprang ble kartlagt i forbindelse med utarbeidelsen av gjeldende arealdel. Kommuneplanen har særskilte bestemmelser vedrørende utbygging i områder med fare for flom, skred og forurenset grunn, herunder radon.

Plan- og bygningsloven stiller krav til gjennomføring av ROS-analyser knyttet til utbyggingsplaner. Sentrale myndigheter anbefaler at det utarbeides risiko og sårbarhetsanalyse på oversiktsnivå ved utarbeidelsen av kommuneplanens arealdel. På bakgrunn av denne kan det stilles krav til planer og planlegging på detaljnivå. Det oppfordres også at kunnskap fra utførte ROS-analyser på detaljnivå brukes systematisk i arbeidet på oversiktsnivå.

Smart City Bærum kan nevnes som et eksempel på partnerskap mellom kommune og næringsliv der et viktig mål er å redusere energibruk og klimagassutslipp gjennom felles prosjekter og samarbeid. Hovedideen er å begrense klimautslipp gjennom å utvikle ny teknologi, rutiner og organisatoriske grep

for å få på plass "grønne" løsninger, og samtidig fremme mer miljøvennlig næringsutvikling med god lønnsomhet.

Mål

Vurdere hvordan hensyn til klima og miljø skal innarbeides i arealdelen

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Vurdere hvordan Bærum kommunes klimaplan og erfaringene med SmartCity Bærum kan innarbeides i kommuneplanens arealdel
2. Vurdere transportbehov og tiltak for å øke kollektivandelen og redusere biltrafikken basert på overordnet arealstrategi
3. Utarbeide en ROS-analyse på oversiktsnivå, der ulike former for tilpasninger til klimaendringer, bærekraft og miljø skal vurderes. ROS-analysen skal ligge til grunn ved vurdering av et områdes egnethet for utbygging.
4. Vurdere grønnstrukturens rolle i tilpasningen til klimaendringer, inkludert bruk av grønn arealfaktor (GAF) som planverktøy for overvannshåndtering og kvalitetssikring av grøntanlegg
5. Oppdatere hvilke områder som ikke skal bebygges på bakgrunn av flom, skred evt. andre klimarelaterte hendelser
6. Vurdere hvilke krav som kan stilles i bestemmelser og retningslinjer som kan sikre en mest mulig klimavennlig utbygging og arealutvikling.

3.4 Tema: Tilpasning til nytt lovverk

Bakgrunn.

Gjeldende arealdel er utarbeidet og vedtatt på grunnlag av tidligere plan- og bygningslov. Ny plan- og bygningslov har medført en del endringer i arealformål og bestemmelser. Blant annet er det innført mulighet for generelle bestemmelser som kan erstatte det tidligere systemet med kommunale vedtekter. I tillegg er hensynssoner innført som verktøy for å vise viktige hensyn og interesser i et område, uavhengig av arealformålet.

Siden vedtak av gjeldende arealdel er det også innført statlige retningslinjer for blant annet forvaltning av strandsonen og luftkvalitet i arealplanlegging.

Mål

Utarbeide arealkart og bestemmelser med utgangspunkt i nytt lovverk

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Endre arealformål og bestemmelser endres slik at de passer med ny lov og forskrift
2. Vurdere hensynssoner i arealdelen.
3. Gjennomgå kommunale vedtekter og vurderer disse lagt inn som generelle bestemmelser i arealdelen.
4. Gjennomgå statlige og regionale styringsdokumenter og vurderer hva som skal implementeres i planen direkte og hva som er føringer for utforming av planen.
5. Utarbeide forslag til bedre styring av boligbyggingen.
6. Utarbeide plankart og bestemmelser på bakgrunn av temautredninger og øvrige innspill til kommuneplanen.

3.5 Tema: Vurdering av detaljeringsgrad - arealdelen som styringsverktøy

Bakgrunn

Styringsutfordringer ved gjeldende arealdel knytter seg til flere forhold som trekker i dels motsatt retning. På den ene side kan det stilles spørsmålstegn ved om arealdelen er for vag som overordnet styringsverktøy, at den er lite visjonær og utydelig på hovedtrekkene i utbyggingsmønster og vern, og at for mange overordnede avveier legges til reguleringsfasen. På den annen side etterspørres en forholdsvis detaljert arealdel som i større grad enn i dag differensierer mellom ulike arealbruksformål og verneformål, og som gir utvidede og mer detaljerte krav til ny bebyggelse og anlegg. Ny planlov og forskrift gir nye muligheter for fremstilling av arealdelen, herunder muligheten for å kombinere arealbruk og spesielle hensyn.

Kommunen har forholdsvis store, uregulerte arealer som er tett bebygget og som i gjeldende arealplan har stort fortettpotensial. I disse områdene er styringen av fortettingen i dag begrenset, samtidig som de samlede konsekvensene av fortettingen kan være store. Arealutviklingen i de uregulerte områdene bør kartlegges og virkemidler for bedre styring av fortettingen bør vurderes.

En annen utfordring er knyttet til forholdet mellom arealdelen og reguleringsplaner. En rekke gjeldende reguleringsplaner er av flere grunner uaktuelle og anses for å være modne for revisjon. Gjeldende arealdel har innført harmoniseringsregler for å sikre en hensiktsmessig utvikling innenfor disse planene. Det er grunn til å evaluere harmoniseringsreglene, samt foreta en gjennomgang av aktuelle reguleringsplaner for å vurdere behov for ny regulering.

Mål

Klargjøre hvilket detaljeringsnivå på arealdelen som er hensiktsmessig. Vurdere behov for ny regulering i områder med uaktuelle reguleringsplaner.

Aktuelle utredningsoppgaver

1. Vurdere større grad av differensiering av byggesonen med hensyn til arealbruk og vern
2. Identifisere større områder med planbehov og vurdere krav om områderegulering
3. Identifisere utdaterte reguleringsplaner og vurdere behov for ny regulering
4. Identifisere områder med særskilte utfordringer knyttet til fortetting og vurdere inndeling i fortettingssoner
5. Vurdere nye krav til tomtestørrelse, fradeling og utforming av bebyggelse og anlegg i områder i uregulerte områder
6. Vurdere krav til bebyggelse og anlegg, herunder nye miljøkrav

4 Medvirkning

I planlegging forstås medvirkning oftest som en aktivitet der befolkningen har rett til å delta i planprosessen, og på forskjellige måter trekkes med i planprosessene, ut over den medvirkning som ligger i det representative demokratiet.

Medvirkning i planprosesser har flere hensikter. Fra et demokratiperspektiv er det viktig at alle interesser høres og at det gis mulighet for innspill. Medvirkning kan bidra med viktig kunnskap og fremme kreativitet i planleggingen, og dermed gjøre planene bedre. Videre kan medvirkningen bidra til å skape forståelse for at det er ulike interesser i en planprosess, og derigjennom bidra til å redusere konfliktnivået. En godt gjennomført medvirkningsprosess vil kunne bidra til større forankring og oppslutning om planen blant aktørene som er involvert i planprosessen.

4.1 Krav til aktiv medvirkning

Kravene til medvirkning i planprosesser er beskrevet i Plan- og bygningslovens (Pbl) kap 5. I henhold til bestemmelsene har alle som utarbeider og fremmer planforslag en plikt til å tilrettelegge for aktiv medvirkning. Kommunen som planmyndighet har i tillegg en særlig oppgave å sikre medvirkning fra grupper som krever spesiell tilrettelegging, herunder barn og unge.

Plikten til å tilrettelegge for aktiv medvirkning innebærer at planmyndigheten skal iverksette aktive tiltak for å få til den ønskede medvirkning. De formelle prosedyrene som beskrives i Pbl kap 11 om behandlingen av kommuneplanen, er å anse som minstekrav til saksbehandling og medvirkning. Aktiv medvirkning tolkes dermed som en mer omfattende medvirkning enn minstekravet.

4.1.1 Formelle prosedyrekrav knyttet til kommuneplanen

Slike krav er beskrevet i Pbl kap 5 og 11. I korthet medfører kravene at oppstart av planarbeid skal kunngjøres i avis og gjennom elektroniske medier. Berørte offentlige organer og interesser skal varsles. Kunngjøring og varsling skal kort beskrive formål og viktige problemstillinger for planarbeidet.

Planprogrammet skal sendes på høring/offentlig ettersyn senest samtidig med varsel om oppstart og kunngjøring av planarbeidet, og gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Frist for uttalelse er minst 6 uker. Planprogrammet skal fastsettes av kommunestyret.

Planforslag sendes alle statlige, regionale og kommunale myndigheter, og andre offentlige organer, private organisasjoner og institusjoner, som blir berørt av forslaget, til uttalelse. Planforslaget skal også kunngjøres i avis og gjennom elektroniske medier.

Statlige og regionale myndigheter har adgang til å fremme innsigelse mot planforslag. Adgangen fremgår av Pbl § 5-4. Løses ikke innsigelsen gjennom meklings, avgjøres utfallet av departementet.

Det stilles krav om tilrettelegging for elektronisk presentasjon og dialog i alle faser av planprosessen.

Kommunestyret vedtar kommuneplanen. Det kan ikke vedtas endringer i planen som ikke har vært på høring eller offentlig ettersyn. Etter vedtak skal kommuneplanen kunngjøres i pressen og på internett og sendes berørte myndigheter til orientering. Kommunestyrets vedtak kan ikke påklages.

4.1.2 Regionalt planforum

Plan- og bygningslovens kap 5 gir også bestemmelser for bruk av regionalt planforum. Hensikten med planforumet er å klarlegge og samordne statlige, regionale og kommunale interesser i planarbeidet. Det vil være aktuelt å benytte planforum ved utarbeidelse av planprogram, utviklingsstrategier og planforslag.

4.2 Medvirkningsmetoder

Medvirkning kan løses på mange ulike måter. Aktuelle alternativer for involvering kan være:

Hvem	Hvordan	Hva
formannskapet	verksted	gi innspill til kunnskapsgrunnlaget
kommunestyret	folkemøte	utforming av mål og strategier
sektorutvalgene	arbeidsbok	
de politiske partiene	nettbasert diskusjon	ta stilling til alternative mål og strategier
ungdommens kommunestyre	høring	
eldreråd	fokusgrupper	gi innspill til mål og strategier
funksjonshemmedes råd	innbyggerundersøkelse	
vellene	medarbeiderundersøkelse	
frivillige organisasjoner	dialogmøte	
interesseorganisasjoner	dialogmøte	
utbyggere	dialogmøte	
befolkningen	folkemøte, nettbasert diskusjon	
lokalmiljøer	verksted, dialogmøte	
ansatte		

Hensyn ved valg av medvirkning:

- Forankring og eierskap til resultatet
- Demokrati og representasjon
- Engasjement og identitetsskapende aktivitet
- Reelle bidrag og arbeidsbyrde

Det vil trolig være hensiktsmessig å legge opp til ulik medvirkning for ulike temaer.

4.3 Forslag til opplegg for medvirkning

4.3.1 Planprogram

Utover formalkravene om høring og offentlig ettersyn avholdes møte i regionalt planforum. Samtidig med kunngjøring av planarbeidet etableres en hjemmeside for kommuneplanarbeidet på kommunens internettportal. Hjemmesiden gir allmennheten mulighet for spørsmål og dialog med planleggerne i kommunen. Hjemmesiden inneholder relevante dokumenter for planleggingen, slik som utredninger, kartmateriale og innstillinger til politiske utvalg.

Planprogrammet sendes på høring til Barnas representant og Ungdommens kommunestyre.

4.3.2 Planfasen

Utover formalkravene til høring og offentlig ettersyn samt bruk av internettportalen for informasjon og dialog, legges det opp til følgende medvirkningsprosess:

Kartleggings- og utredningsfase

Arbeidet med utfordringsdokumentene for de enkelte plantemaene vil i stor grad være basert på faglige utredninger. Det kan være aktuelt å involvere berørte grupper/innbyggere i arbeidet med enkelte deler av utfordringsdokumentene. Dialogmøter, fokusgrupper og nettbasert kommunikasjon kan være hensiktsmessig, særlig for temaene "Levekårsforskjeller og nærmiljøkvaliteter" og "Kommunal utviklingskultur."

Det kan være aktuelt å involvere barn og unge i ulike former for registreringsarbeid, slik som barnetråkk, kartlegging av møteplasser og lignende.

Strategifase

I denne fasen vurderes ulike strategier innen samfunnsdelens og arealdelens ulike tema, herunder en drøfting av alternative vekst- og arealstrategier og utbyggingskonsepter.

Det legges opp til politisk medvirkning. Politisk medvirkning kan skje smalt eller bredt, fra formannskapet til å invitere alle medlemmer av politiske partier. Medvirkning utover den politiske bør evt. skje på initiativ fra formannskapet. Det er flere aktuelle medvirkningsmetoder, herunder verksted eller arbeidsbokmetoden. Begge disse metodene er strukturerte diskusjonsopplegg,- verksted der alle deltagere er til stede samtidig, arbeidsbok som kan arbeides med av enkeltpersoner eller av mange ulike grupper.

Ønskes bredere medvirkning om strategier kan det være aktuelt med seminarer/work-shops, ordinær møtevirksomhet (åpne informasjonsmøter, særmøter), medvirkning gjennom internett, samt ordinære høringsrunder (skriftlige tilbakemeldinger).

Valg av strategier tas gjennom ordinær politisk behandling.

En aktuell mulighet for medvirkning med barn og unge er verksted om strategier med Ungdommens kommunestyre.

4.4 Høring

For kommuneplanens arealdel legges det opp til en egen prosess om allmennhetens innspill til arealbruksendringer. Innspillene vil bli gjort tilgjengelig på internettportalen, og vil bli vurdert på bakgrunn av valgt vekst- og arealstrategi. Prosedyre rundt innspill vil bli annonsert i dagspressen, i Bæringen og på internett.

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel sendes ut på høring i forkant av høringsdokumentet for kommuneplanens arealdel. Vedtak og føringer fra Samfunnsdelen vil derved kunne innarbeides i arealdelens høringsdokument. Det vil bli avholdt informasjonsmøter etter behov. Utover dette følges formalkravene i plan- og bygningsloven som nevnt over.

Det legges opp til bruk av internettportalen i hele planleggingsperioden.

Planforslag vil sendes på høring til Barnas representant og Ungdommens kommunestyre.

4.5 Informasjon

Rådmannen vil i samarbeid med ordfører bruke Bæringen, kommunens internett og media for å orientere om arbeidet med revisjonen av kommuneplanen. Der bidrag fra (deler av) befolkningen er ønskelig, vil det legges vekt på å skape interesse og arenaer for å kunne gi innspill.

5. Framdrift

Arbeidet med kommuneplanen vil ha følgende tentative fremdriftsplan:

Aktivitet - fremdrift	Des 12	Okt 12	Nov 12	Des 12	Jan 13	Feb 13	Mar 13	Apr 13	Mai 13	Jun 13	Jul 13	Aug 13	Sep 13	Okt 13	Nov 13	Des 13	Jan 14	Feb 14	Mar 14	
Planprogram																				
Utarbeide planprogram - vedtak	X		høring		X															
Samfunnsdelen																				
Utredningsfasen																				
Politiske verksted, avklaringer og føringer																				
Pol. behandling										X										
Høring/offentlig ettersyn																				
Pol. behandling 2. gang														X	X					
Arealstrategi																				
Utarbeide grunnlagsdokumentasjon																				
Tema: Regionalt samarbeid																				
Tema: Fremtidig boligbygging																				
Tema: Senter- og næringsutvikling																				
Pol verksted, medvirkning																				
Utarbeide arealstrategi																				
Pol. behandling/fastlegge strategi										X										
Arealdelen																				
Utarbeide grunnlagsdokumentasjon																				
Tema: Sosial infrastruktur																				
Tema: Teknisk infrastruktur																				
Tema: Samferdsel																				
Tema: Grønnstruktur, rekreasjon og idrett																				
Tema: Klima og miljø																				
Tema: Nytt lovverk - tilpasning																				
Tema: Arealdelen som styringsverktøy																				
Innspill til arealbruksendringer																				
Utarbeide planforslag/KU - høringsutgave																				
Politisk behandling 1. gang																				
Høring/offentlig ettersyn																				
Bearbeide planforslag																				
Politisk behandling 2. gang																				X